

Kirkjuþing 2021-2022.

13. mál - þskj. 13.

T I L L A G A

að starfsreglum um fjármál þjóðkirkjunnar.

(Lagt fyrir 62. kirkjuþing 2021-2022).

Flutt af fjárhagsnefnd kirkjuþings.

Frsm. Gísli Jónasson.

I. KAFLI

Fjárhagsáætlun þjóðkirkjunnar.

1. gr.

■ Rekstur þjóðkirkjunnar greiðist samkvæmt fjárhagsáætlun sem kirkjuþing samþykkir fyrir hvert almanaksár.

□ Óheimilt er að inna af hendi greiðslu nema heimild sé til þess í samþykktri fjárhagsáætlun.

2. gr.

■ Í fjárhagsáætlun kirkjuþings skal gera ráð fyrir sérstakri fjárheimild til að bregðast við útgjöldum sem brýna nauðsyn ber til að inna af hendi, eru tímabundin, ófyrirsjáanleg, óhjákvæmileg og ekki er unnt að bregðast við með öðrum hætti samkvæmt starfsreglum þessum. Fjárheimild þessi skal nema að lágmarki 1% af heildar útgjaldaliðum í fjárhagsáætlun.

□ Greiðslur af fjárheimild skv. 1. mgr. eru ákvarðaðar af rekstrarskrifstofu þjóðkirkjunnar (hér nefnd rekstrarstofa) sem hefur, eins og kostur er, samráð við framkvæmdanefnd og fjárhagsnefnd kirkjuþings um ráðstafanir samkvæmt 1. mgr., m.a. hvort öll skilyrði séu uppfyllt.

□ Sé fjárheimild skv. 1. mgr. nýtt skal gera grein fyrir því í umfjöllun um ársreikning þjóðkirkjunnar á kirkjuþingi.

3. gr.

■ Mynda skal varasjóð sem safna skal í uns höfuðstóll hans verður 25% af árlegri heildar gagngreiðslu frá ríkinu til þjóðkirkjunnar. Skal leggja í hann a.m.k. 15% af tekjuafgangi fjárhagsársins, að frádregnu tapi sem hefur verið flutt frá fyrra ári.

□Úr varasjóðnum er heimilt að jafna tap á rekstri þjóðkirkjunnar, sem ekki er hægt að jafna með öðrum hætti. Greiðslur úr varasjóðnum eru ákvarðaðar af kirkjuþingi og þarf 2/3 hluta atkvæða til að hún teljist gild.

II. KAFLI

Gerð fjárhagsáætlunar.

4. gr

■Rekstrarstofa þjóðkirkjunnar, í samráði við framkvæmdanefnd og fjárhagsnefnd kirkjuþings, undirbýr gerð fjárhagsáætlunar kirkjunnar með gerð tillagna að fjárhagsáætlun. Skal sú vinna hefjast eigi síðar en í maí mánuði ár hvert vegna næsta árs og frumdrög áætlunar lögð fram og kynnt framangreindum aðilum þann mánuð. Fjárlagatillögur skulu sundurliðaðar í samræmi við ákvæði 5. og 6. gr.

□Gengið skal frá fyrstu drögum að fjárhagsáætlun í júní og þær kynntar forsvarsmönnum sviða, stofnana og sjóða.

□Um málsmeðferð vegna úthlutunar styrkja sem áður heyrðu undir ákvæði um Jöfnunarsjóð sókna og kristnisjóð, er féllu brott með 4. gr. - 6. gr. laga nr. 95/2020, fer samkvæmt 6. gr. - 10. gr. starfsreglna þessara.

□Rekstrarstofan skal að jafnaði ganga frá endanlegri tillögu að fjárhagsáætlun vegna næsta árs fyrir 20. september ár hvert og skulu þær þá birtar í samráðsgátt kirkjunnar.

5. gr.

■Fjárhagsáætlun skal sett fram með áætluðum heildartekjum, þ.m.t. sértekjum þjóðkirkjunnar, á árinu svo og með heildargjöldum.

Skal sundurliða gjaldahlið áætlunarinnar eftir liðum sem hér segir:

- a. Launa- og starfskostnaður vegna prestsþjónustunnar í landinu. Kirkjuþing skal árlega uppfæra fjárhæðir þær sem greiðast sem starfskostnaður vegna prestsþjónustu og prófastsstarfa. Kirkjuþing ákvarðar einnig árlegt verð eininga sem notaðar eru til að ákvarða þóknanir sem þóknananefnd kirkjunnar mælir fyrir um og þóknanir vegna gæslu veiðihlunninda á prestssetrum.
- b. Rekstrar- og launakostnaður biskups Íslands – biskupsstofu og rekstrarskrifstofu þjóðkirkjunnar.
- c. Rekstrar- og launakostnaður vegna starfsmanna sem ráðnir eru til sérstakra verkefna í þágu þjóðkirkjunnar skv. ákvörðun kirkjuþings.
- d. Rekstrarkostnaður vegna prestssetra og annarra fasteigna kirkjunnar.

- e. Kostnaður vegna kirkjuþings, framkvæmdanefndar kirkjuþings, prestastefnu og leikmannastefnu.
- f. Kostnaður vegna nefnda sem starfa á grundvelli laga, starfsreglna eða annarra samþykktu kirkjuþings og samkvæmt ákvörðun biskups Íslands eða kirkjuþings.

6. gr.

■ Tillögur í fjárhagsáætlun vegna verkefna sem kristnisjóður, sbr. II. kafla laga um Kristnisjóð o.fl. nr. 35/1970 og Jöfnunarsjóður sókna, sbr. II. kafla laga um sóknargjöld o.fl. nr. 91/1987 sinntu, skulu settar fram á eftirfarandi hátt:

1. Fjárheimildir til að styðja hvers konar starfsemi kirkjunnar til eflingar kristinni trú, svo sem útgáfu á hjálpargögnum í safnaðarstarfi og kristilegu fræðsluefni, enn fremur félög og stofnanir, sem vinna að mikilvægum verkefnum á kirkjunnar vegum.

2. Fjárheimild til þeirra verkefna sem áður heyrðu undir Jöfnunarsjóð sókna, svo sem:

- a. Að veita styrki til þeirra kirkna, sem hafa sérstöðu umfram aðrar sóknarkirkjur, þannig að þær vegna sögulegra eða annarra sérstakra ástæðna geta talist kirkjur alls landsins. Er hér fyrst og fremst átt við Dómkirkjuna í Reykjavík, Hóladómkirkju, Skálholtsdómkirkju, Hallgrímskirkju í Reykjavík og Hallgrímskirkju í Saurbæ.
- b. Að leitast við að jafna aðstöðu sókna og styrkja sóknir, þar sem tekjur skv. lögum um sóknargjöld o.fl., nægja ekki fyrir nauðsynlegum útgjöldum að dómi sóknarnefndar og sóknarprests og að fenginni umsögn héraðsnefndar.
- c. Að veita styrki til nauðsynlegra verklegra framkvæmda á vegum sókna, til að styrkja rekstur kirkna, t.d. til kaupa á nauðsynlegum búnaði þeirra og til að styðja kirkjulegt starf innan sókna. Enn fremur er heimilt að veita styrki til að greiða fyrir sameiningu fámennra sókna og til að styrkja sóknir, sem bera sérstakan kostnað. Með styrkjum til verklegra framkvæmda er átt við framlög til viðhalds, endurbóta og nýbygginga kirkna. Enn fremur styrki til byggingar þjónusturýmis og safnaðarheimila, þar sem þeirra er þörf.
- d. Að veita styrki til að auðvelda stofnun sókna í nýjum byggðahverfum og greiða fyrir kirkjulegu starfi þar.
- e. Að styrkja safnaðaruppbyggingu og aðra kirkjulega félags- og menningarstarfsemi innan sókna eða prófastsdæma og veita héraðssjóðum styrki til verkefna, er undir þá féllu, sbr. 8. gr. laga um sóknargjöld o.fl. Við mat

á styrkveitingum til héraðssjóða, skal m.a. höfð hliðsjón af því, hvort þeir fullnýti tekjustofna sína, samkvæmt gildandi starfsreglum um héraðsfundi og héraðsnefndir hverju sinni.

□ Enn fremur er heimilt samkvæmt 2. tölul. 1. mgr. að veita styrki til kirkjulegrar félags- og menningarstarfsemi og verkefna, sem þjóðkirkjan í heild eða einstakar stofnanir hennar standa fyrir. Enn fremur að styrkja landssamtök, sem eiga rétt á að tilnefna fulltrúa á leikmannastefnu kirkjunnar.

7. gr.

■ Framlag skv. 1. mgr. 6. gr. skal aldrei vera lægra en 0,5% til 1. tölul. og 10% til 2. tölul. af árlegu gagnjaldi ríkisins á grundvelli viðbótarsamnings íslenska ríkis og kirkju frá 6. september 2019. Sé talin nauðsyn á að skerða fjárheimild til þessa töluliða frá því lágmarki sem ákveðið er í starfsreglum þessum, þarf samþykki a.m.k. 2/3 atkvæðisbærra kirkjuþingsmanna miðað við fullskipað þing.

III. KAFLI

Umsóknir um framlög og styrki.

8. gr.

■ Umsóknir um styrki samkvæmt 6. gr. skulu að jafnaði berast þjóðkirkjunni fyrir 1. september ár hvert.

□ Umsóknir skulu rökstuddar og þeim skulu fylgja greinargerðir, þar sem m.a. skal gerð grein fyrir fjárþörf og þeim verkefnum, sem sótt er um styrk til, ásamt ársreikningum.

□ Úthlutun skal að jafnaði lokið fyrir 1. febrúar ár hvert.

□ Styrkir skulu að jafnaði greiddast á því ári sem þeir eru veittir. Í undantekningartilvikum má færa styrk milli ára, s.s. ef framkvæmdir hafa farið seint af stað eða ekki hefur verið unnt að greiða út styrkinn af öðrum ástæðum. Styrkur færast þó ekki yfir um ár oftast en einu sinni. Sé ekki hægt að greiða styrkinn út innan þess tíma fellur hann niður. Það er á ábyrgð styrkþega að óska eftir að ógreiddur styrkur færast yfir á næsta ár. Slík beiðni skal lögð fram fyrir 1. desember úthlutunarárs.

□ Úthlutunarnefnd skal gæta þess að upplýsingar um fresti, skilyrði, heimildir til að færa styrki til milli ára og önnur atriði, séu ávallt aðgengilegar umsækjendum.

IV. KAFLI

Málsmeðferð við úthlutun styrkja skv. 6. gr.

9. gr.

■ Kirkjuþing kýs nefnd til fjögurra ára sem úthlutar styrkjum skv. 6. gr. Kjósa skal þrjá aðalmenn og þrjá varamenn, sem taka sæti í þeirri röð sem þeir eru kosnir til. Kirkjuþing ákveður hver er formaður nefndarinnar og varaformaður.

□ Hlutverk úthlutunarnefndar er að fjalla um styrkumsóknir og veita úrlausn um þær, sbr. 1. mgr.

□ Úthlutunarnefnd ber að fjalla um allar umsóknir og skal rökstyðja niðurstöðu sína í hverju tilfelli.

10. gr.

■ Úthlutunarnefnd skal hafa lokið yfirferð yfir allar umsóknir fyrir 15. desember og skulu tillögur að úthlutunum þá sendar til umsagnar héraðsnefnda.

□ Heimilt er að veita viljrði fyrir styrk til allt að fjögurra ára.

□ Nú er starfandi prestur í úthlutunarnefnd og er honum þá óheimilt að fjalla um umsókn sóknar úr prestakalli sem hann þjónar þegar nefndin fjallar um þá umsókn. Sé leikmaður í úthlutunarnefnd sem jafnframt situr í sóknarnefnd er honum óheimilt að fjalla um umsókn þeirrar sóknar.

□ Framkvæmdanefnd kirkjuþings staðfestir verklagsreglur úthlutunarnefndar þar sem frekari skilyrði umsókna skulu tilgreind. Verklagsreglurnar skal birta á umsóknarvef kirkjunnar.

V. KAFLI

Framkvæmd samþykkrar fjárhagsáætlunar.

11. gr.

■ Fjárhagsáætlun skal samþykkt á haustþingi. Rekstrarstofa þjóðkirkjunnar annast um framkvæmd samþykkrar fjárhagsáætlunar og eftirlit með útgjöldum. Skal eftirliti m.a. hagað þannig að bera að lágmarki saman rauntölur og fjárhagsáætlun á þriggja mánaða fresti.

□ Komi fram frávik frá samþykkttri fjárhagsáætlun þannig að gjöld séu umfram tekjur eða tekjur lægri en áætlað var, skal rekstrarstofa þjóðkirkjunnar þegar í stað gera nauðsynlegar ráðstafanir til að bregðast við þannig að samþykkt fjárhagsáætlun haldi.

VI. KAFLI

Ársreikningur.

12. gr.

- Ársreikningur þjóðkirkjunnar skal gerður fyrir hvert almanaksár.
- Reikningsskil skulu vera í samræmi við viðurkenndar bókhalds- og reikningsskilareglur. Skal reikningurinn áritaður af framkvæmdanefnd kirkjuþings og endurskoðaður af löggiltum endurskoðanda.
- Kirkjuþing kýs endurskoðanda, eða staðfestir kjör þess sem fyrir er, á vorþingi ár hvert.
- Ársreikningurinn skal lagður fyrir kirkjuþing að vori.

Ritun firma og prókúra

13. gr

- Meiri hluti framkvæmdanefndar þjóðkirkjunnar er bær til þess að rita firmað þjóðkirkjan og gera bindandi löggerninga. Felst m.a. í því heimild til að rita undir öll skjöl er varða fasteignir þjóðkirkjunnar svo sem kaupsamninga, afsöl, leigusamninga, veðleyfi, skuldabréf og skiptasamninga.
- Þá getur framkvæmdanefnd veitt framkvæmdastjóra rekstrarstofu þjóðkirkjunnar og tilteknum starfsmönnum þjóðkirkjunnar heimild til að rita firmað þjóðkirkjan.
- Framkvæmdanefnd veitir framkvæmdastjóra rekstrarstofu þjóðkirkjunnar prókúruumboð. Nefndin getur einnig veitt tilteknum starfsmönnum þjóðkirkjunnar prókúruumboð.

Gildistaka.

14. gr.

- Starfsreglur þessar, sem settar eru með heimild í 8. gr. laga um þjóðkirkjuna nr. 77/2021, öðlast gildi 1. janúar 2022. Ákvæði til bráðabirgða öðlast þó gildi við birtingu.

Ákvæði til bráðabirgða.

- Meiri hluti kirkjuráðs þjóðkirkjunnar, sbr. starfsreglur um kirkjuráð nr. 817/2000, með síðari breytingum, er bær til þess að rita firmað þjóðkirkjan og gera bindandi löggerninga. Felst m.a. í því heimild til að rita undir öll skjöl er varða fasteignir þjóðkirkjunnar svo sem kaupsamninga, afsöl, leigusamninga, veðleyfi, skuldabréf og skiptasamninga.

- Þá getur kirkjuráð veitt forseta ráðsins, framkvæmdastjóra ráðsins og tilteknum starfsmönnum þjóðkirkjunnar heimild til að rita firmað þjóðkirkjan.
- Kirkjuráð veitir framkvæmdastjóra ráðsins prókúruumboð. Ráðið getur einnig veitt tilteknum starfsmönnum þjóðkirkjunnar prókúruumboð.
- Heimildir kirkjuráðs samkvæmt ákvæði þessu falla brott 1. janúar 2022.

Greinargerð.

Fjárhagsnefnd kirkjuþings flytur mál þetta. Samkvæmt ákvæði til bráðabirgða í nýjum lögum um þjóðkirkjuna nr. 77/2021 falla allar starfsreglur kirkjuþings brott eigi síðar en 31. desember 2021. Verður því að samþykka nýjar starfsreglur um fjármál þjóðkirkjunnar með formlegum hætti á kirkjuþingi sem taki gildi um áramót 2021 – 2022.

Enn fremur þarf að aðlaga starfsreglur um fjármál þjóðkirkjunnar að því nýja stjórnkerfi sem samþykkt aukakirkjuþings 2021 í 7. máli, um stjórnskipan þjóðkirkjunnar leiðir af sér.

Í öllum aðalatriðum er efni núverandi starfsreglna óbreytt. Helstu breytingar sem lagt er til að gerðar verði í þessari tillögu eru eftirfarandi:

1. Í stað „Þjóðkirkjan – Biskupsstofa“ komi í viðeigandi falli „þjóðkirkjan“.
2. „Fjárhagsáætlun“ komi í stað „fjárlög“.
3. Þar sem við á tekur rekstrarskrifstofa þjóðkirkjunnar við flestum verkefnum biskups og kirkjuráðs og þá almennt í samráði við og/eða undir eftirliti framkvæmdanefndar kirkjuþings. Er kirkjuráð þar með fellt brott úr starfsreglum um fjármál í tillögu þessari. Lagt er til að notað verði heitið rekstrarstofa í stað rekstrarskrifstofu. Þegar rætt er um rekstrarstofu í tillögum þessum er gengið út frá því að starfsfólk rekstrarstofunnar, s.s. framkvæmdastjóri og fjármálastjóri og aðrir eftir því sem við á, skipti með sér verkum eftir eðli viðfangsefnisins og í samræmi við skipulag, verkferla og starfslýsingar. Lagt er til að framkvæmdanefndin staðfesti verklagsreglur úthlutunarnefndar og áriti ársreikning þjóðkirkjunnar.

Gert er ráð fyrir að áfram skuli haft samráð við fjárhagsnefnd kirkjuþings vegna óvæntra útgjalda sem upp kunna að koma og sem ekki er gert ráð fyrir í fjárhagsáætlun, svo og við gerð árlegrar fjárhagsáætlunar.

4. Lagt er til að úthlutunarnefnd fjalli einnig um umsóknir til verkefna sem áður voru styrkt af Kristnisjóði, sbr. II. kafla laga um Kristnisjóð o.fl. nr. 35/1970, sem féll brott með 4. gr. laga nr. 95/2020. Enn fremur er ekki gert ráð fyrir að staðfestingar sé þörf á úthlutunum úthlutunarnefndar eins og er í 10. gr. núgildandi starfsreglna.

5. Lagt er til að í starfsreglurnar komi ákvæði þess efnis að styrkir skuli að

jafnaði greiðast á því ári sem þeir eru veittir. Í undantekningartilvikum megi færa styrk milli ára þó ekki oftari en einu sinni. Sé ekki hægt að greiða styrkinn út innan þess tíma falli hann niður.

6. Lagt er til að brott falli ákvæði 2. og 3. mgr. 10. gr. þess efnis að umsóknir um styrki til nýbygginga kirkna og annarra fjárfrekra framkvæmda skuli að jafnaði berast áður en hafist er handa um framkvæmdir auk fylgiskjala og sömuleiðis um heimild til álitsumleitanar. Verður mælt fyrir um þetta í verklagsreglum úthlutunarnefndar.

7. Lagt er til, í varúðarskyni og að fenginni reynslu, að ákvæði um fresti skuli orðuð þannig að þeir gildi „að jafnaði“.

8. Lagt er til að tekin verði upp skýr ákvæði um ritun firma þjóðkirkjunnar og veitingu prókúru. Sambærileg ákvæði er að finna í núgildandi starfsreglum um kirkjuráð nr. 817/2000, með síðari breytingum og einnig í starfsreglum um prestssetur og aðrar fasteignir kirkjunnar nr. 950/2009, með síðari breytingum. Lagt er til að sett verði ákvæði til bráðabirgða sem öðlist gildi við birtingu um að til næstu áramóta sé það kirkjuráð sem riti firma þjóðkirkjunnar og veiti prókúru og annað það sem greinir í ákvæðinu.